

Intervju: Hiša na katero si lahko ponosen

Gorazd Šmid, direktor družbe Marles hiše Maribor, o leseni gradnji

Finance 12.7.10

Gorazd Šmid, direktor podjetja Marles hiše Maribor, pričakuje, da bodo letošnja naročila presešla lanska. K temu naj bi precej pripomogel tudi zadnji razpis Eko sklada. Z njim smo se pogovarjali tudi o gradnji lesenih vrtcev in šol, ki postajajo med slovenskimi občinami čedalje bolj priljubljeni.



"Poleg subvencije Eko sklada, ki znaša do 25 tisoč evrov, ponujamo še dodatnih 25 tisoč evrov popusta, če se odločite za nakup Marles hiše na ključ do 30. septembra letos," tako pravi **Gorazd Šmid**, direktor družbe Marles hiše Maribor.

Eko sklad je objavil razpis za sofinanciranje gradnje nizkoenergijskih in pasivnih hiš. Ali si zaradi tega obetate več naročil?

Vedno več je kupcev, ki se tudi sicer odločajo za nakup nizkoenergijskih hiš, ob tej spodbudi pa se bodo še lažje odločali za pasivno ali visoko učinkovito nizkoenergijsko hišo, kakršno jim lahko ponudi tudi Marles. Smo se pa v Marlesu odločili, da bomo tudi sami spodbujali gradnjo stavb, ki ustrezajo pogojem za pridobitev subvencije Eko sklada. Poleg subvencije Eko sklada, ki znaša do 25 tisoč evrov, ponujamo še dodatnih 25 tisoč evrov popusta, če se odločite za nakup Marles hiše na ključ do 30. septembra letos.



V Marlesu menijo, da bi se morali pri razpisih za gradnjo javnega sklada zgradb upoštevati tudi kriteriji energetske učinkovitosti in ekološke sprejemljivosti objektov. Na fotografiji je lesena fasada na osnovni šoli in vrtcu v Solčavi.

Ali lahko zelo preprosto poveste, kakšna je razlika med obema vrstama hiš?

Pasivna hiša je tista, kjer je izolacija po vsem ovoju debelejša (toplotna prehodnost pasivne stene Marles je denimo 0,10 vata na kvadratni meter kelvin), vgrajena so posebna pasivna okna in pasivna vrata (toplotna prehodnost je 0,80 vata na kvadratni meter kelvin), zrakotesnost je 0,6-kratna izmenjava zraka na uro. Pasivne hiše večinoma ogrevamo samo z dogrevanjem zraka iz prezračevalnega sistema.

Za dogrevanje se uporabijo različne variante toplotnih črpalk, ki hkrati segrevajo tudi sanitarno vodo. Visoko učinkovita nizkoenergijska hiša pa ima nekoliko tanjši ovoj izolacije (pri Marlesu je njegova toplotna prehodnost 0,15 vata na kvadratni meter kelvin) in vgrajena zelo kakovostna okna s troslojno zasteklitvijo, katerih toplotna prehodnost je 0,7 vata na kvadratni meter kelvin. Dopustna je nekoliko manjša zrakotesnost zunanjšega ovoja, in sicer enkratna izmenjava zraka na uro.

Takšne hiše so primerne za nizkotemperaturno ogrevanje. Zelo primerni so ploskovni načini ogrevanja, kot sta talno ali stensko, izbiramo pa lahko med toplotno črpalko ali kondenzacijskim kotlom na plin ali lesne pelete. Tako pasivna kot visoko učinkovita nizkoenergijska hiša pa morata imeti vgrajen visoko zmogljiv komfortni sistem prezračevanja z rekuperacijo.

Kaj svetujete tistim, ki se odločajo za gradnjo teh objektov, kdaj izbrati nizkoenergijsko in kdaj pasivno hišo?

Predvsem jim svetujem, naj izkoristijo to res ugodno priložnost in naj gradijo visoko učinkovite nizkoenergijske ali pasivne hiše pa ne samo zaradi subvencije, ampak zato, da bodo imeli hišo, ki jim bo zagotavljala toplotno ugodje ob nizkih obratovalnih in vzdrževalnih stroških. Ne nazadnje so lahko ponosni na to, da ima njihova hiša nizek ogljični odtis in so torej prijazne okolju.

Kolikšen delež vrednosti objekta lahko sofinancira Eko sklad?

Delež subvencije je odvisen od energijskega razreda, velikosti hiše in tudi od tega, iz kakšnih materialov je zgrajena. Večji je delež naravnih materialov, večja je subvencija. Tako za hišo velikosti 267 kvadratnih metrov, ki na ključ v sistemu eko pasiv stane približno 246 tisoč evrov, lahko poleg nepovratnih sredstev Eko sklada v znesku 25 tisoč evrov dobite dodatni Marlesov popust, prav tako v znesku 25 tisoč evrov. Za pasivno hišo velikosti 150 kvadratnih metrov, katere cena na ključ je 136 tisoč evrov, je subvencija Eko sklada približno 12.700 evrov, dodatni Marlesov popust pa znaša približno 13 tisoč evrov.

Ali v Marlesu prosilcem lahko pomagata pri pripravi dokumentacije, potrebne za uspešno prijavo na razpis?

Kupcem pomagamo pri pripravi dokumentacije in jim brez dodatnih stroškov izračunamo letno potrebo po toploti za ogrevanje po programu PHPP07 in izmerimo zrakotesnost. Oboje je pogoj za pridobitev subvencije.

Kako ocenjujete letošnja naročila v primerjavi z lanskimi?

Veliko naših kupcev, ki se odločajo za pasivne ali visoko učinkovite nizkoenergijske hiše, je čakalo prav na razpis Eko sklada in možnost pridobitve subvencije, ki pa je nekoliko zamujal. Zato pričakujemo, da bodo v drugi polovici leta naročila celo preseгла lanska.

Zadnje čase se zelo veliko govori o gradnji tako imenovanih lesenih vrtcev. Kaj natančno sploh pomeni ta izraz? So takšni vrtci res povsem leseni oziroma kakšna je razlika med povsem lesenim in montažnim vrtcem?

Ko govorimo o lesenih vrtcih, imamo običajno v mislih montažni objekt z leseno okvirno konstrukcijo. Kot izolacijo lahko uporabimo lesne vlaknene plošče, kot oblogo lesene mavčno vlaknene plošče ali OSB-plošče. V takem primeru lahko rečemo, da sta celotna konstrukcija in izolacija iz lesnih materialov in govorimo o ekološkem sistemu gradnje.

Ker pa je tak sistem malenkost dražji, je po navadi vrtec grajen tako, da je konstrukcija lesena, kot izolacijo pa uporabimo mineralno izolacijo kameno volno, ki pa ima druge prednosti v primerjavi z izolacijo iz lesnih vlaken. Fasada je prav tako lahko iz kamene volne ali lesne volne, kot armirni in zaključni sloj pa se uporabljajo podobni materiali kot pri običajnih izolacijskih fasadah.

Zdi se, da so proizvajalci gotovih hiš našli najnovejšo tržno nišo ravno na področju vrtcev. Kako to komentirate?

Želja vsakega investitorja je kratek čas gradnje in hiter rok vselitve. Zaradi načina izdelave je Marlesov objekt povsem suh takoj po finalizaciji, zato se v objekt lahko vselimo takoj, saj ni potrebno dolgotrajno sušenje gradbenih materialov. Torej je za uporabnike, pri vrtcih so to

otroci, zagotovljeno zdravo bivanje takoj po koncu gradnje. Poleg tega je sodobna in energetska varčna gradnja prodrla tudi na področje javnih objektov, saj se z energetska varčno gradnjo pomembno znižajo stroški za energijo.

Kakšne izkušnje imate v Marlesu z gradnjo teh objektov? Kaj je tisto, kar vas loči od preostalih proizvajalcev?

Marles ima najdaljšo in najbogatejšo tradicijo gradnje lesenih vrtcev tako v Sloveniji kot na tleh nekdanje Jugoslavije, saj smo do leta 1985 postavili kar 360 šol in vrtcev. V zadnjih treh letih smo postavili več kot deset vrtcev in šol, in sicer vrtec v Domžalah, na Ptuju, v Vidmu, Novem mestu, Tepanju, Mokronogu, Domžalah, osnovne šole in vrtce v Ljubljani, Solčavi in na Šentilju. Pravkar dokončujemo vrtec in prizidek k šoli na Tinju in vrtec v Lenartu. V zadnjih dveh letih smo naredili tudi tri vrtce na Hrvaškem in enega v Italiji.

V Marles hišah pri projektiranju in izvedbi ne samo da upoštevamo pravilnik o normativih in minimalnih tehničnih pogojih za prostor in opremo vrtca, ampak ga večinoma tudi krepko presegamo. Vsi vrtci so energetska visoko učinkovite stavbe, za katere so nižji stroški vzdrževanja, hkrati pa ti objekti omogočajo vrhunsko bivalno kulturo.

Ali morajo tudi montažne hiše imeti evropsko tehnično soglasje oziroma oznako CE?

Da. Smo eden redkih evropskih proizvajalcev montažnih lesenih hiš, ki imamo to evropsko tehnično soglasje, ki nam omogoča, da lahko svoj izdelek, hišo, označimo z zakonsko predpisanim znakom CE. To ne pomeni, da dajemo poudarek samo označevanju, ampak da je zagotovljena preverjena kakovost, saj imamo vpeljan sistem zunanje in notranje kontrole, preizkušanje montažnih elementov ter postopke certificiranja vgrajenih elementov in končnega produkta. Ves ta postopek stalno kontrolira zunanja inštitucija. V našem primeru sta to Holzforschung in OIB z Dunaja, ki nam izdajo soglasje, da lahko naš izdelek označimo z zakonsko predpisanim znakom CE.

Kakšni so na tem področju vaši razvojni načrti?

Na področju individualnih hiš se je gradnja pasivnih in visoko učinkovitih nizkoenergijskih stavb že uveljavila. V prihodnje pa verjamemo, da bo ta način postal standard tudi pri gradnji vrtcev, šol in drugih javnih objektov.

Za naročnike, ki so v glavnem občine, je verjetno eden glavnih argumentov hitrost gradnje, ki jim omogoča, da se hitro odzovejo na morebitne nove potrebe po dodatnih zmogljivostih. Koliko časa potrebujete v Marlesu, da zgradite montažni vrtec?

Vrtce in šole zgradimo v šestih do devetih mesecih. Glavna prednost je, da je bivalno okolje v novem objektu takoj primerno za uporabnike, ki se vselijo v suh in zdravju varen objekt. Hitrost pa ni edina prednost. Pomembna prednost je tudi kakovost gradnje in vgrajenih materialov ter dobro razmerje med ceno in kakovostjo ter bivalnim udobjem.

Ali imate v ponudbi pretežno tipsko zasnovo vrtcev oziroma koliko lahko te tipske zasnove prilagajate posebnostim posameznega naročnika?

Zasnovali smo različno velike vrtce, ki jih lahko prilagodimo različnim lokacijam in številnim funkcionalnim zahtevam ter individualnim potrebam naročnikov. V bistvu sploh ne gre za gradnjo nekih tipskih vrtcev, saj je vsak drugačen po obliki in velikosti. Običajno sodelujemo z naročnikom že v fazi načrtovanja in mu lahko svetujemo zaradi bogatih izkušenj ter hkrati upoštevamo njegove želje.

So vaši vrtci zaradi arhitekture in naravnega materiala primerni predvsem za pretežno podeželska območja ali bi se jih dalo postaviti tudi v mestih?

Pri snovanju vrtcev upoštevamo veljavne predpise kot tudi pogoje gradnje na posameznem območju, ki so določeni s prostorskim planom. Marlesovi montažni vrtci in tudi šole že stojijo, tako na podeželju kot tudi v mestu. V zadnjih letih smo denimo postavili srednjo lesarsko šolo v Mariboru, osnovni šoli Galjevica in Solčava, prizidka k osnovnima šolama Tinje in Šentilj, pred kratkim pa smo pridobili tudi gradbeno dovoljenje za 3.500 kvadratnih metrov veliko šolo na Pragerskem.

Poleg lesenih so zelo priljubljeni tudi modularni vrtci, zasnovani na podlagi bivalnih kontejnerjev. Kako se lahko leseni vrtci primerjajo s temi objekti, kje so prednosti in kje morebitne slabosti?

Edina povezava med modularnostjo in Marlesovimi hišami je, da je na zelo enostaven način k že obstoječemu vrtcu možno dodati novo enoto, saj je za Marlesov način gradnje značilno, da je večina sestavnih delov narejena v proizvodnji. Načelno nimam nič proti različnim načinom gradnje, seveda če so upoštevani vsi zakonski okviri in zahteve o minimalnih standardih.

Glavni pomislek, ki bi se moral porajati tudi odgovornim za naložbe v javnem sektorju, je, kakšni materiali se uporabljajo za gradnjo. Mislim, da je skrajni čas, da začnemo bolj uporabljati les kot gradbeni material, kar bo Sloveniji omogočalo izpolniti njene razvojne cilje. Les je material, ki je sonaraven in znatno pripomore k zmanjšanju izpustov ogljikovega dioksida v fazi uporabe in gradnje, česar za jeklo in pločevino ne moremo trditi.

Kako nameravate proizvajalci montažnih hiš spodbujati gradnjo montažnih vrtcev? Ali načrtujete kakšne skupne akcije?

Proizvajalci lesenih montažnih objektov smo združeni v sekciji slovenskih proizvajalcev lesenih montažnih objektov pri GZS Združenju lesne in pohištvene industrije. Trudimo se za uveljavitev zakonodaje, ki bi pospeševala uporabo lesa v gradnji. Načrtujemo skupne sejemске nastope. Podpiramo stroko pri izdaji različnih knjig, ki govorijo o gradnji z lesom.

Aktivno smo vključeni v Konzorcij pasivna hiša. Sodelujemo na različnih seminarjih, ki so namenjeni arhitektom, vse z namenom boljšega poznavanja lesa kot konstrukcijskega gradbenega elementa. Z vsemi temi aktivnostmi želimo povečati tržni delež lesene montažne

gradnje na slovenskem trgu. Na koncu pa seveda na tem istem trgu nastopamo kot zdrava konkurenca.

Kaj bi morala na področju promocije te gradnje storiti država?

V Marlesu menimo, da bi se morali pri javnih razpisih za gradnjo javnega sklada zgradb upoštevati tudi kriteriji energetske učinkovitosti in ekološke sprejemljivosti objektov. Tako bi bili ob izbiri izvajalcev poleg cene pomembni tudi energetska učinkovitost objekta in stroški njenega prihodnjega vzdrževanja. Menimo, da bi morale biti javne zgradbe ogledalo učinkovite rabe energije in smotrne rabe obnovljivih virov.

Marles hiše imajo na tem področju z investitorji vedno boljše izkušnje, saj je vedno več tistih, ki v svoje zahteve vključujejo zelo visoke kriterije glede energetske učinkovitosti, saj se zavedajo, da bodo s tem znižali stroške vzdrževanja in dolgoročno veliko prihranili. Pričakujemo tudi, da bodo gradbeni in tržni inšpektorji opravili nadzor nad gradnjo objektov in nad dajanjem gradbenih proizvodov na trg skladno z določili zakona o gradbenih proizvodih, s čimer ne bodo samo nas zaščitili pred nelojalno konkurenco, ampak bodo predvsem zagotovili, da bo končni kupec dobil varen, ekonomičen in zdravju neškodljiv izdelek.